

Warszawa, dnia 24 września 2004 r.

GI-DP-024/1503/04

Pan

dr Mirosław Gronicki

Minister Finansów

Zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o wyrażenie opinii celowości i legalności żądania przez organ podatkowy, od strony toczącego się postępowania podatkowego, udostępnienia danych osobowych jej pełnomocnika w zakresie obejmującym jego NIP, PESEL, imiona rodziców, miejsce urodzenia oraz miejsce zamieszkania.

Do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęła skarga – występującego w postępowaniu podatkowym jako pełnomocnik podatnika – radcy prawnego, w której Skarżący zakwestionował legalność żądania przez Naczelnika Urzędu Skarbowego, takich jego danych osobowych, jak: NIP, PESEL, imiona rodziców, miejsce urodzenia oraz miejsce zamieszkania. Z uwagi na to, iż z treści wspomnianej skargi można wnioskować, że kwestionowana przez Skarżącego praktyka gromadzenia danych pełnomocników podatników we wskazanym powyżej zakresie jest powszechnie stosowana przez Urząd Skarbowy, Generalny Inspektor zwrócił się do Naczelnika wspomnianego Urzędu o podanie podstawy prawnej uprawniającej organ podatkowy do żądania udostępnienia danych osobowych pełnomocnika strony toczącego się postępowania podatkowego we wskazanym na wstępie zakresie. Wątpliwość w tej sprawie potęgował fakt, iż z załączonego przez Skarżącego „Wezwania” wystosowanego do niego przez Naczelnika Urzędu Skarbowego wynika, iż poza wskazanymi wyżej danymi, organ podatkowy żądał podania numeru i serii dowodu osobistego, która to informacja jest informacją doidentyfikującą osobę określoną z imienia i nazwiska. Treść wyjaśnień udzielonych przez organ podatkowy nie jest jednak satysfakcjonująca (pismo z dnia 2 września 2004 r., sygn. EIP/4021-484/04/KK). Wprawdzie

wynika z nich, iż „podstawą prawną do działania organu podatkowego w stosunku do ustanowionego przez stronę postępowania podatkowego pełnomocnika są przepisy ustawy Ordynacja podatkowa”, jednakże brak jest jednoznacznego określenia, które wskazywałoby na konkretny przepis powołanego aktu, upoważniający organ podatkowy do pozyskiwania wspomnianych danych w tak szerokim zakresie, jak też wystarczającego uzasadnienia dla takiego działania. Organ podatkowy wskazał bowiem jedynie, iż dane te służyć mają jednoznacznej identyfikacji pełnomocnika.

Pragnę w tym miejscu zauważyć, iż zgodnie z wyrażoną w art. 7 Konstytucji RP zasadą legalizmu, organy administracji publicznej działają na podstawie i w granicach prawa. Z uwagi na to, że organ podatkowy jest podmiotem ze sfery publicznej, którego zasady funkcjonowania oraz zakres uprawnień i obowiązków regulują odpowiednie akty prawne przesłanką, na podstawie której przetwarza dane jest ta wskazana w art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 ze zm.). Stanowi ona o dopuszczalności przetwarzania danych osobowych, w tym ich zbierania i przechowywania, gdy „jest to niezbędne dla zrealizowania uprawnienia lub spełnienia obowiązku wynikającego z przepisu prawa”. W niniejszym przypadku przepisy takie zawarte są w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. Nr 137, poz. 926 ze zm.), która w myśl art. 1 pkt 3, normuje postępowanie podatkowe, kontrolę podatkową i czynności sprawdzające. Zgodnie z art. 137 § 1 Ordynacji podatkowej, pełnomocnikiem strony może być osoba fizyczna mająca pełną zdolność do czynności prawnych. § 2 stanowi natomiast, iż pełnomocnictwo powinno być udzielone na piśmie lub zgłoszone ustnie do protokołu. Powołana ustawa nie precyzuje natomiast zakresu danych pełnomocnika, które – w celach identyfikacyjnych – powinno zawierać pełnomocnictwo, stanowiąc jednocześnie, iż w zakresie nieuregulowanym w art. 137 §§ 1–3a odpowiednie zastosowanie znajdują przepisy prawa cywilnego. Nadmienić należy, że przepisy rozdziału II tytułu IV części ogólnej ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 ze zm.), traktujące o pełnomocnictwie, również nie normują powyższego zagadnienia. Ustalenie danych osobowych pełnomocnika strony w postępowaniu podatkowym jest natomiast istotne również z uwagi na określoną w art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie danych osobowych, zasadę adekwatności danych osobowych do celu ich przetwarzania. Adekwatność danych w stosunku do celu przetwarzania powinna być rozumiana jako równowaga pomiędzy zakresem ujawnianych informacji, a więc dobrem osoby, której dane dotyczą, a interesem administratora danych. Oznacza to, że administrator – w sygnalizowanej sprawie organ podatkowy – może żądać ujawnienia danych tylko w takim zakresie, jaki jest

niezbędny do wypełnienia celu, w jakim dane są przez niego przetwarzane. Wymóg ten sprzeciwia się zatem zbieraniu wszelkich danych dla tego celu nieistotnych, jak również danych o większym, niż celem tym uzasadniony, stopniu szczegółowości. Pozyskiwanie danych w zakresie, który nie znajduje uzasadnienia w rzeczywistym celu, dla którego są one przetwarzane skutkuje naruszeniem wspomnianej zasady.

W niniejszej sprawie wątpliwości budzi, czy organ podatkowy musi gromadzić dane w tak szerokim zakresie (imię, nazwisko pełnomocnika, jego NIP, PESEL, drugie imię, imiona rodziców, miejsce urodzenia, numer i serię dowodu osobistego, miejsce zamieszkania z kodem pocztowym – taki bowiem zakres danych wskazany został we wspomnianym już na wstępie niniejszego pisma „Wezwaniu”), aby „jednoznacznie” – jak to określił – zidentyfikować pełnomocnika strony postępowania podatkowego.

Mając powyższe na uwadze będę wdzięczna Panu Ministrowi za przeanalizowanie sygnalizowanego zagadnienia i przedstawienie opinii w tej sprawie.